

Rada Miasta Rybnika

44-200 Rybnik, ul. Bolesława Chrobrego 2
t +48 32 43 92 110, f +48 32 42 24 124
rada.miasta@um.rybnik.pl

URZĄD MIASTA RYBNIKA (6)
KANCELARIA
WPLYNEŁO
2023 -12- 15
nr koresp. 92023263928
ilość załączników 1

Protokół nr 60 /2023
z posiedzenia Komisji Samorządu i Bezpieczeństwa
w dniu 06 listopada 2023 r.

Porządek posiedzenia:

1. Podsumowanie projektu „Synergiczny Rybnik. Budżet obywatelski jako dźwignia strategicznego rozwoju miasta”.

Lista obecności stanowi załącznik do protokołu.

Przebieg posiedzenia:

1. Posiedzenie komisji rozpoczął przewodniczący Jacek Mularczyk o godzinie 15.30, który przywitał wszystkich uczestników posiedzenia, sprawdził obecność oraz przedstawił porządek posiedzenia. Nikt z obecnych nie wniósł uwag w sprawie porządku.

Przewodniczący Komisji Jacek Mularczyk poprosił obecne na posiedzeniu **Joannę Hawel i Sylwię Jaroach** z Wydziału Polityki Społecznej UM w Rybniku o prezentację podsumowania projektu „Synergiczny Rybnik. Budżet obywatelski jako dźwignia strategicznego rozwoju miasta”. **Prezentacja stanowi załącznik nr 1 do protokołu.**

Po prezentacji podsumowania projektu przewodniczący otworzył dyskusję. **Radna Małgorzata Piaskowy** zwróciła na uwagę jak rozszerzenie możliwości

głosowania pozytywnie wpłynął na udział mieszkańców w wyborze projektów. Ponadto zwróciła uwagę na kwestię terminów, a raczej ich nie dotrzymywania ponieważ regularnie projekty ogólnomiejskie nie są realizowane w terminach wynikających z regulaminu. Zaproponowała rozważenie możliwości modyfikacji w tym zakresie regulaminu. Poprosiła też o potwierdzenie jej intuicji co do faktu, że w przygotowanie projektów zaangażowane są regularnie te same osoby, jest to dość zamknięte i przede wszystkim niepowiększające się grono. Ta intuicja została potwierdzona przez Panią Naczelnik Wydziału Polityki Społecznej Joannę Havel.

Radny Krzysztof Szafraniec odnosząc się do dyskusji na temat nie poszerzającego się grona osób przygotowujących projekty stwierdził, że skoro ktoś przez 11 lat nie dowiedział się o takiej możliwości, bądź wiedział o niej a z niej nie korzystał to trudno przypuszczać, że teraz nagle zainteresuje się tematem. Następnie podziękował Pani Naczelnik Wydziału Polityki Społecznej za stronę w serwisie miejskim rybnik.eu. dotyczącą budżetu obywatelskiego. Zdaniem Radnego jest ona profesjonalna, przejrzysta i bardzo użyteczna. Zwrócił uwagę, że 11 lat funkcjonowania budżetu w Rybniku powinien skłonić nas do audytu wykonanych projektów pod kątem ich przydatności i dostępności dla mieszkańców. Jego zdaniem zdarzały się skrajne przypadki projektów zupełnie niedostępnych i niepotrzebnych. Ponadto **Krzysztof Szafraniec** zaprezentował listę swoich uwag, czy też postulatów do dalszego funkcjonowania budżetu obywatelskiego.

1. Powinno się zawęzić w regulaminie kategorie wydatków w celu dążenia do stworzenia katalogu projektów sensownych, racjonalnych i potrzebnych,
2. W regulaminie muszą być zapisy wykluczające projekty zamknięte na potrzeby większej liczby mieszkańców a ograniczone w dostępności dla potrzeb jednej instytucji, organizacji i bardzo małych grup lokalnych,
3. Projekt ogólnomiejski powinien wykraczać poza potrzeby mieszkańców jednej dzielnicy,
4. Ocena przez jeden zespół opiniujący powołany przez Prezydenta lub np. przez Komisję Finansów. Takie rozwiązanie wykluczy różne oceny podobnych projektów w zależności od tego która komórka organizacyjna UM dokonuje oceny.

5. Propozycja zwiększenia progu głosów uzyskanych przez projekt do realizacji do 5 lub nawet 10 % zarówno w projektach dzielnicowych jak i ogólnomiejskich.
6. Dla klarowności głosowania powinniśmy zrezygnować z możliwości oddania 3 głosów z jednego telefonu – przecież można iść do urny. Zaproponował 1 głos z jednego numeru telefonu,
7. Zaproponował możliwość głosowania dla mieszkańców od 16 roku życia,
8. Rozważyć zapis w regulaminie w zakresie możliwości wzrostu kosztów projektów np. o 5%, 10 % lub wskaźnik inflacji. Po to by były jasno określone kryteria. Dotychczas po przetargu to najpierw Prezydent Miasta podejmował decyzję o zwiększeniu wydatków na realizację jakiegoś zadania.

Radny **Łukasz Dwornik** oświadczył, że dziękuje za merytoryczne opinie, z wieloma się zgadza ale nie zgadza się na podniesienie limitu progu procentowego decydującego o realizacji projektu.

Radny **Łukasz Kłosek** wyraził opinię, że powinniśmy pokusić się o katalog zadań realizowanych w ramach budżetu. Ponadto wyraził pogląd, że projekty budżetu obywatelskiego nie powinny generować kosztów bieżących.

Radny **Arkadiusz Szweda**, zaprotestował przeciwko takiemu podejściu do sprawy projektów w kontekście kosztów bieżących. Podkreślił, że praktycznie bardzo ciężko wskazać takie projekty o charakterze inwestycyjnym, które takich kosztów nie generują. Zwrócił też uwagę na fakt że Prezydent Miasta i popierająca go koalicja radnych sama podejmowała inwestycje zarówno bardzo drogie w realizacji jak i później w kosztach bieżących (w utrzymaniu). Podał przykład Juliusza i Ignacego.

Radny **Andrzej Wojaczek** wygłosił oświadczenie, że jest za budżetem obywatelskim dostępnym dla szkół, umożliwiającym inwestycje na ich terenie.

Radny Tadeusz Pałka nawiązał do tych fragmentów wcześniejszej dyskusji, które mówiły o ograniczonej liczbie osób przygotowujących projekty, zwłaszcza te ogólnomiejskie. W jego ocenie to około 15-20 tych samych co roku osób. Poparł też głos Radnego Szafranca w kwestii audytu dotychczasowych projektów. Podał, że sam podjął takie działania kontrolne i natrafił na projekty zupełnie niedostępne dla mieszkańców.

Radny **Łukasz Kłosek** oświadczył, że w kwestii kosztów bieżących chodziło mu jedynie o obniżenie potencjalnych kosztów bieżących podejmowanych projektów.

Przewodniczący Komisji Jacek Mularczyk jako podsumowanie dyskusji zaproponował ponowne spotkanie komisji w tej kwestii- już w nowym roku i pochyleniem się nad skorygowanym regulaminem funkcjonowania budżetu obywatelskiego.

W związku z wyczerpaniem tematów posiedzenia przewodniczący zakończył posiedzenie Komisji Samorządu i Bezpieczeństwa o godzinie 17.20.

Protokołował:

Arkadiusz Szweda

Przewodniczący Komisji

/-/ Jacek Mularczyk

Informacja na temat Administratora danych osobowych znajduje się w Kancelarii Urzędu oraz na stronie BIP Urzędu Miasta Rybnika <https://bip.um.rybnik.eu/rodo>.
Kontakt do Inspektora ochrony danych Urzędu Miasta Rybnika: iod@um.rybnik.pl.

Załącznik nr 1 do Protokołu nr 60 /2023
z posiedzenia Komisji Samorządu i Bezpieczeństwa
w dniu 06 listopada 2023 r

Podsumowanie projektu Synergiczny Rybnik. Budżet obywatelski jako dźwignia strategicznego rozwoju miasta

Ankieta ewaluacyjna budżet obywatelski
Miasta Rybnika 2024

Rybnik, 6 listopada 2023 r.

**Budżet
Obywatelski**
Miasta Rybnika

Informacje o projekcie

Realizator projektu: Fundacja Optimum Pareto z Krakowa

Czas trwania projektu: lipiec 2021 r. – grudzień 2022 r.

Etapy projektu:

- opracowanie wizji strategii miasta **(11 spotkań i warsztatów)**,
- określenie ram dla BO we wspieraniu realizacji strategii miasta **(16 spotkań otwartych i warsztatów partycypacyjnych)**,
- rozwój umiejętności współpracy, szukania kompromisu i tworzenia rozwiązań do BO w sposób partycypacyjny **(6 warsztatów inspiracyjnych, 12 warsztatów kreatywnych oraz 6 otwartych spotkań, organizacja maratonu pisania projektów, organizacja konkursu dla dzieci i młodzieży pn. „Moje miasto – moje pomysły – moje decyzje”).**

**Budżet
Obywatelski**
Miasta Rybnika

Informacje o projekcie

Produkty projektu:

- 1) Podręcznik przeprowadzania transformacji zasad funkcjonowania budżetów obywatelskich.
- 2) Procedury partycypacyjnego współtworzenia rozwiązań miejskich z mieszkańcami dla jednostek lub wydziałów miejskich.
- 3) Procedury promowania idei i uspołniania rozwiązań budżetu obywatelskiego ze strategią rozwoju miasta.

**Budżet
Obywatelski**
Miasta Rybnika

Procedury

Opracowano 13 procedur, dzięki którym mieszkańcy poznają ideę BO.
Do najważniejszych zaliczamy:

- szkolenia w zakresie pisania wniosków do budżetu obywatelskiego,
- lekcje dla uczniów podstawowych i liceów nt. budżetu obywatelskiego
(procedura wdrożona w 2023 r.),

Opracowano wspólnie z WOM-em scenariusze trzech lekcji obywatelskich dla uczniów szkół podstawowych w dwóch kategoriach klasy I – III, IV – VIII oraz szkół ponadpodstawowych (procedura wdrożona w 2023 r.: przeprowadzono ponad 700 lekcji obywatelskich, w tym w szkołach:

- podstawowych 528,
- ponadpodstawowych 185,)
- organizacja konkursu z nagrodami dla i uczennic szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych zwiększających świadomość budżetu obywatelskiego,
- coroczny maraton wspólnego pisania projektów do budżetu obywatelskiego,
- ewaluacja budżetu obywatelskiego (procedura wdrożona w 2023 r. – ewaluacja 10. edycji BO 2023, 11. edycji BO2024).

**Budżet
Obywatelski**
Miasta Rybnika

Lista propozycji zmian do rybnickiego BO
na podstawie spotkań, warsztatów oraz ankiety przeprowadzonej
przez Fundację Optimum Pareto

1. Należy okresowo oceniać i usprawniać BO - 16 (100%) głosów na tak;
2. Aby propagować BO, należy promować projekty już zrealizowane – 15 (93,75%) głosów na tak;
3. Urząd powinien zwiększyć pomoc w działaniach promocyjnych dla projektodawców i projektodawczyń nie tylko w okresie tygodnia, w którym odbywa się głosowanie, ale i przed tym okresem – 14 (87,5%) głosów na tak;
4. Należy mocniej zapraszać mieszkańców i mieszkanki do partycypacji i współzarządzania miastem, w tym promować samą ideę budżetu obywatelskiego – 14 (87,5%) głosów na tak;
5. Należy organizować dzielnicowe warsztaty, zebrania celem wspólnego identyfikowania problemów, dyskusji o możliwych rozwiązaniach, kosztach itp. z udziałem mieszkańców i mieszanek, NGO oraz urzędników i urzędniczek – 14 (87,5%) głosów na tak;

Budżet
Obywatelski
Miasta Rybnika

6. Należy wypracować bardziej dopasowaną formę głosowania dla seniorów poprzez np. zwiększenie możliwości głosowania stacjonarnego w każdej dzielnicy – 13 (81,25%) głosów na tak;
7. Należy zorganizować dodatkowe wsparcie (np. wolontariuszy i wolontariuszki, w ramach dzielnic) zachęcających do głosowania, wyposażonych w tablety umożliwiające wspólne zagłosowanie na miejscu – 13 (81,25%) głosów na tak;
8. Należy zwiększyć promocję BO w szkołach poprzez wprowadzenie lekcji poświęconej tematyce BO w ramach WOS lub godziny wychowawczej – 12 (75%) na tak;
9. Każdy projekt powinien być oznaczony specjalną tabliczką, informującą że projekt został zrealizowany w ramach BO – 12 (75%) głosów na tak;
10. Należy wypromować „ambasadorów i ambasadorki BO” i przeprowadzać kampanie z ich udziałem – 12 (75%) na tak;
11. Należy zrezygnować z dofinansowania placówek, których organem prowadzącym jest miasto (szkoły, biblioteki itp.) – nie powinno finansować się książek do biblioteki, czy podstawowego wyposażenia szkół – 11 (68,75%) głosów na tak;

Budżet
Obywatelski
Miasta Rybnika

12. Miasto do realizacji wygranych projektów z BO powinno w pierwszej kolejności angażować lokalne NGO – 10 (62,5%) głosów na tak;

13. Warto, ze względu na specyfikę Rybnika, obok zwykłego BO wprowadzić ideę Zielonego BO – 9 (56,25%) głosów na tak;

14. W ramach oceny formalnej należy eliminować projekty, które mają służyć tylko wybranej grupie mieszkańców i mieszkank np. tylko jednej szkole – 9 (56,25%) głosów na tak;

15. Należy wprowadzić coroczny Maraton pisania wniosków (wspólne pisanie wniosków) do BO z udziałem urzędników i urzędniczek – 9 (56,25%) głosów na tak;

16. BO powinien być otwarty dużą imprezą plenerową, np. Festynem BO – 8 (50%) głosów na tak;

17. Czas na głosowanie należy wydłużyć (np. dwa tygodnie) – 5 (31,25%) głosów na tak.

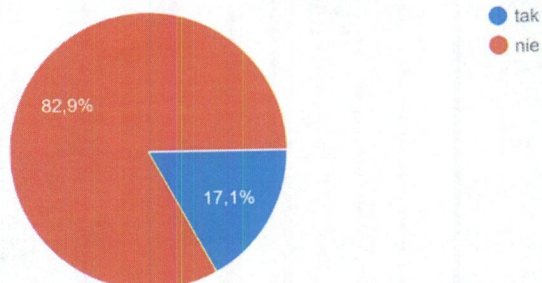
**Budżet
Obywatelski**
Miasta Rybnika

Ewaluacja budżetu obywatelskiego 11. edycja BO2024

Od 17 do 31 października 2023 r. wśród mieszkank i mieszkańców Rybnika została przeprowadzona ankieta ewaluacyjna dotycząca ostatniej edycji budżetu obywatelskiego Miasta Rybnika.

1. Czy składała/składał Pani/Pan projekt do budżetu obywatelskiego Miasta Rybnika?

375 odpowiedzi

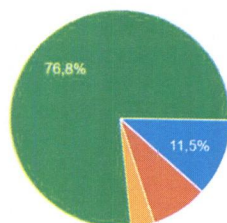

**Budżet
Obywatelski**
Miasta Rybnika

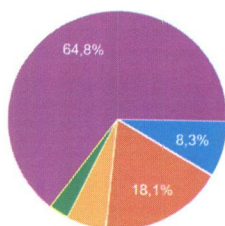
Ewaluacja budżetu obywatelskiego 11. edycja BO2024

2. Jeżeli tak, to czy projekt został wybrany do realizacji?
375 odpowiedzi

● tak
● nie
● nie pamiętam
● nie dotyczy

3. Czy procedura składania projektu do budżetu obywatelskiego Miasta Rybnika Pani/Pana zdaniem jest łatwa?
375 odpowiedzi

● zdecydowanie tak
● raczej tak
● raczej nie
● zdecydowanie nie
● nie mam zdania

**Budżet
Obywatelski**
Miasta Rybnika

Ewaluacja budżetu obywatelskiego 11. edycja BO2024

4. Czy w trakcie opracowania projektu do budżetu obywatelskiego Miasta Rybnika spotkała się Pani/ spotkał się Pan z jakimiś trudnościami?
Jakimi?

Uzyskano 122 odpowiedzi, z czego zdecydowana większość brzmiała „nie” lub „nie dotyczy” pojedyncze, inne opinie przedstawiające trudności ankietowanych to:

- „po podaniu pomysłów do budżetu nie zostały one uwzględnione i brak pomocy przy opracowywaniu projektu”,
- „przedziały cenowe dla konkretnych inwestycji podane na stronie Budżetu Obywatelskiego nie są uniwersalne, z powodu czego kosztorys nie był zgodny z rzeczywistością. Na stronie Budżetu Obywatelskiego nie jest to zaznaczone”,
- „uzgodnienia z jednostkami UM”,
- „jest za mało informacji, jak napisać taki projekt. itd.”,

**Budżet
Obywatelski**
Miasta Rybnika

Ewaluacja budżetu obywatelskiego 11. edycja BO2024

4. Czy w trakcie opracowania projektu do budżetu obywatelskiego Miasta Rybnika spotkała się Pani/ spotkał się Pan z jakimiś trudnościami? Jakimi?

- „najpierw został odrzucony ze względu na projekt budowy przedszkola koło mojej szkoły”,
- „trudny kontakt z fachowym doradztwem ze strony UM”,
- „oszacowanie wartości projektu, zbieranie podpisów”.

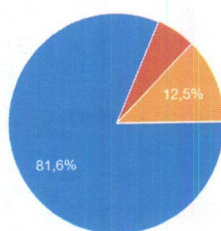

Budżet
Obywatelski
Miasta Rybnika

Ewaluacja budżetu obywatelskiego 11. edycja BO2024

5. Czy przygotowując projekt do budżetu obywatelskiego Miasta Rybnika korzystała Pani/korzystała Pan z pomocy, doradztwa, konsultacji?

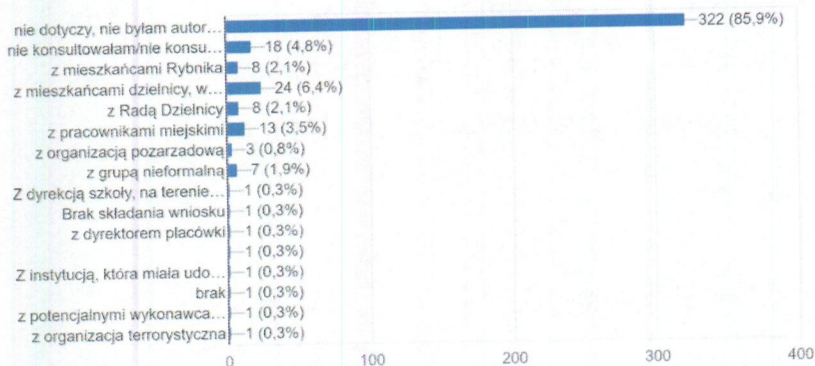
375 odpowiedzi

- nie dotyczy, nie byłam autorką/nie byłem autorem projektu
- tak
- nie

6. Z kim Pani konsultowała/Pan konsultował swój pomysł/projekt?

375 odpowiedzi

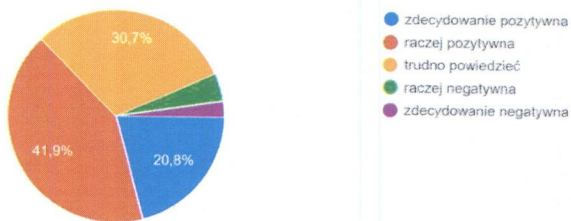
Budżet
Obywatelski
Miasta Rybnika

Ewaluacja budżetu obywatelskiego 11. edycja BO2024

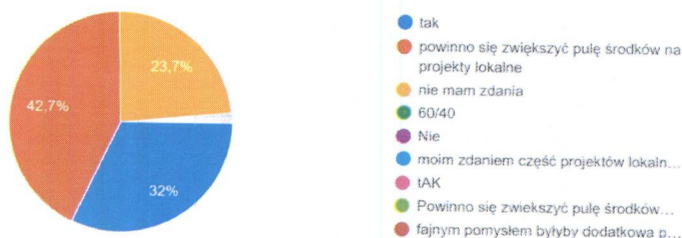
7. Jaka jest Pani/Pana opinia o ostatniej 11. edycji budżetu obywatelskiego Miasta Rybnika?

375 odpowiedzi

8. Czy Pani/Pan zdaniem podział środków w budżecie obywatelskim Miasta Rybnika na pulę środków na projekty ogólnomiejscowe (ok.70%) i lokalne (ok.30%) jest zadowalający?

375 odpowiedzi

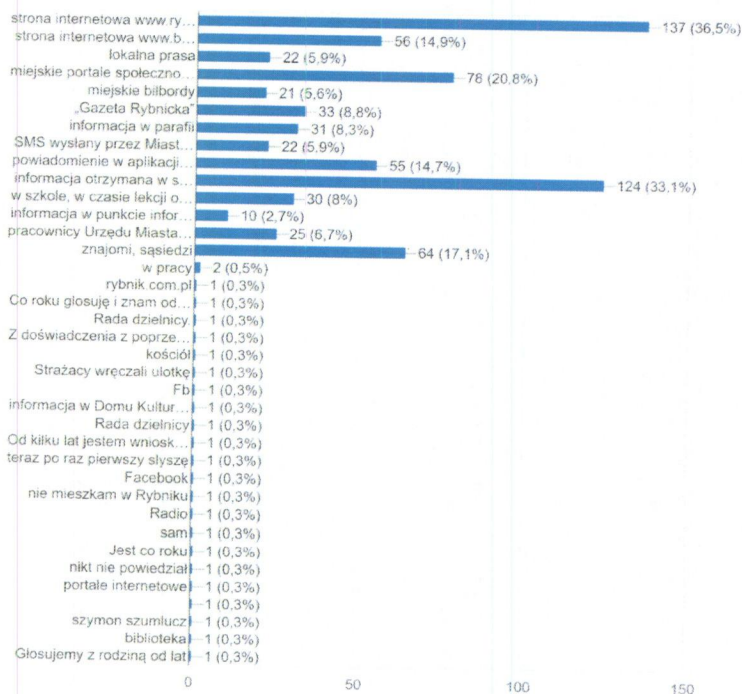

**Budżet
Obywatelski**
Miasta Rybnika

Ewaluacja budżetu obywatelskiego 11. edycja BO2024

9. Skąd dowiedział/a/dowiedział się Pani/Pan na temat budżetu obywatelskiego Miasta Rybnika?

375 odpowiedzi

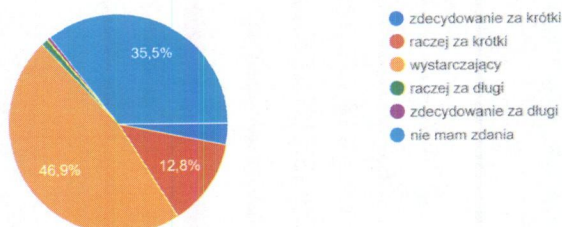

**Budżet
Obywatelski**
Miasta Rybnika

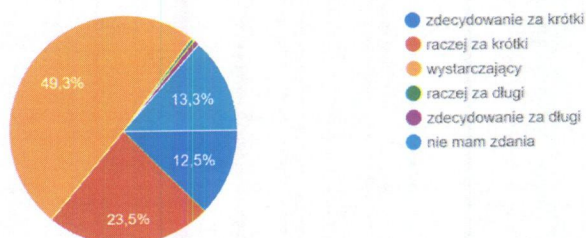

Ewaluacja budżetu obywatelskiego 11. edycja BO2024

10. Pani/Pana zdaniem czas zgłaszania projektów do budżetu obywatelskiego (1 maja – 12 czerwca 2023 r.) był:
375 odpowiedzi

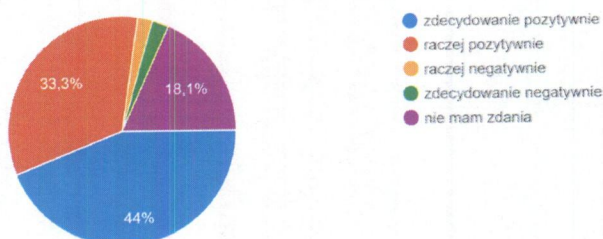
11. Pani/Pana zdaniem czas głosowania na projekty do budżetu obywatelskiego w dniach 2-8 października 2023 r. (7 dni) był:
375 odpowiedzi

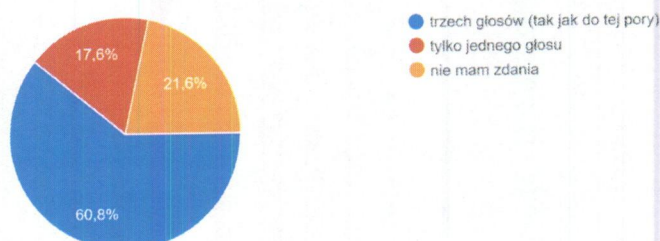
**Budżet
Obywatelski**
Miasta Rybnika

Ewaluacja budżetu obywatelskiego 11. edycja BO2024

12. Jak ocenia Pani/Pan system głosowania internetowego za pośrednictwem strony www.budzet-obywatelski.rybnik.eu:
375 odpowiedzi

13. Czy Pani/Pana zdaniem, przy głosowaniu elektronicznym jeden numer telefonu powinien być wykorzystany do zweryfikowania maksymalnie:
375 odpowiedzi

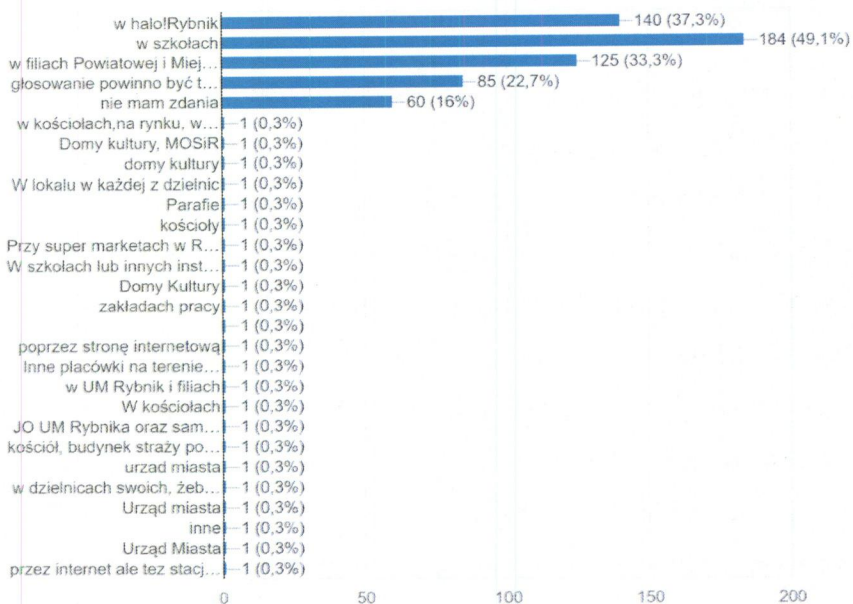
**Budżet
Obywatelski**
Miasta Rybnika

Ewaluacja budżetu obywatelskiego 11. edycja BO2024

14. Gdzie Pani/Pana zdaniem powinny być organizowane punkty do głosowania papierowego:

375 odpowiedzi

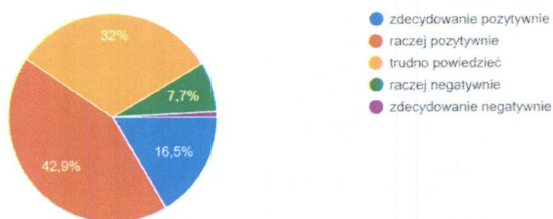

Budżet Obywatelski
Miasta Rybnika

Ewaluacja budżetu obywatelskiego 11. edycja BO2024

15. Jak ocenia Pani/Pan podejmowane przez Miasto Rybnik działania promocyjne budżetu obywatelskiego:

375 odpowiedzi

16. Jakie dodatkowe działania promocyjno-informacyjne budżetu obywatelskiego powinny być prowadzone przez Miasto Rybnik? Wśród pomysłów mieszkańców czytamy:

- „trzeba pokazywać ludziom, co zostało już zrobione ze środków budżetu obywatelskiego”, „prezentacje zrealizowanych projektów (nie tylko tężni...)”,
- „bardziej intensywne na fb i mediach”,
- „plakaty informacyjne, przede wszystkim informacja o terminach głosowania i wydłużenie terminu głosowania”,

Budżet Obywatelski
Miasta Rybnika

Evaluacja budżetu obywatelskiego 11. edycja BO2024

16. Jakie dodatkowe działania promocyjno-informacyjne budżetu obywatelskiego powinny być prowadzone przez Miasto Rybnik? Wśród pomysłów mieszkańców czytamy:

- „urzędnicy powinni wychodzić "zza biurek" i promować również budżet obywatelski”,
- „osoby odpowiedzialne za promocję miasta powinny stworzyć strategię promocji budżetu obywatelskiego z zaplanowanym harmonogramem działań promocyjno-informacyjnych. Powinny też zdecydowanie bardziej promować wśród mieszkańców stronę budżetu obywatelskiego - to świetne narzędzie lecz mało promowane”,
- „tablica informacyjna lub plakaty z wizualizacją projektów”,
- „sms do wszystkich mieszkańców informacje na plakatach w każdej dzielnicy (szkoła, przedszkole, filia biblioteczna, sklep), informacje w lokalnym radiu i telewizji”,
- „kampania reklamowa powinna być dłuższa i wieloetapowa”,
- „informacje przy szkołach i przedszkolach. Na osiedlach powinny być skrzynki gdzie można wrzucać głosy..”,
- „prezydent powinien chodzić osobiście”,
- „informacja ustna - radio, szkoły, przedszkola, biblioteki, imprezy kulturalne i sportowe”,

Budżet
Obywatelski
Miasta Rybnika

Evaluacja budżetu obywatelskiego 11. edycja BO2024

16. Jakie dodatkowe działania promocyjno-informacyjne budżetu obywatelskiego powinny być prowadzone przez Miasto Rybnik? Wśród pomysłów mieszkańców czytamy:

- „jednorazowo (wraz z i tak wysyłaną pocztą): informacja dla wszystkich mieszkańców, że budżet obywatelski istnieje, jak działa itp. Podobna informacja dla wszystkich, którzy po raz pierwszy meldują się w Rybniku. (...) Dodatkowo warsztaty dla zainteresowanych, co może być budżetem obywatelskim, jak zbierać głosy, co stało się z dotychczasowymi projektami, wskazania na to, że projekty infrastrukturalne są wprawdzie miłe, ale ktoś potem musi płacić za utrzymanie wszystkich tych siłowni pod chmurką, wież widokowych itd. Ktoś czyli miasto. Takie budżety obywatelskie wiążą więc coraz większą ilość budżetu miasta itd. itd. Sama jednorazowa akcja informacyjna i warsztaty mogłyby być jednorazowo projektem budżetu obywatelskiego”,

Budżet
Obywatelski
Miasta Rybnika

Ewaluacja budżetu obywatelskiego 11. edycja BO2024

16. Jakie dodatkowe działania promocyjno-informacyjne budżetu

obywatelskiego powinny być prowadzone przez Miasto Rybnik? Wśród pomysłów mieszkańców czytamy:

- „prezentacje w Halo Rybnik, w Bibliotece Miejskiej, na rynku, na imprezach miejskich”,

- „no czas odliczania do kolejnej edycji na stronie internetowej”.

Inne opinie:

- „wpisuję tutaj bo nie ma innych miejsc w ankiecie. Znowu nie było dobrych projektów. Głosowałem z obowiązku ale coraz trudniej się zmotywować, gdy nie ma z czego wybierać”,

- „oprócz opisu zgłoszonych projektów mógłby pojawić się artykuł lepiej przybliżający reguły głosowania. Poza tymi działaniami, być może przydałoby się uszczelnienie systemu głosowania,

- „projekty powinny być raczej inwestycyjne niż w formie festynów itp.”,

- „zakaz łączenia projektu wspólnego przez dzielnicę od od”.

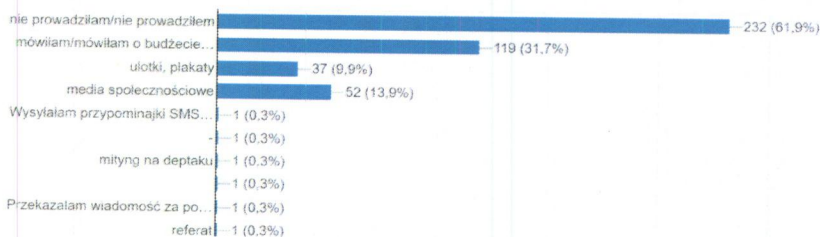

Budżet
Obywatelski
Miasta Rybnika

Ewaluacja budżetu obywatelskiego 11. edycja BO2024

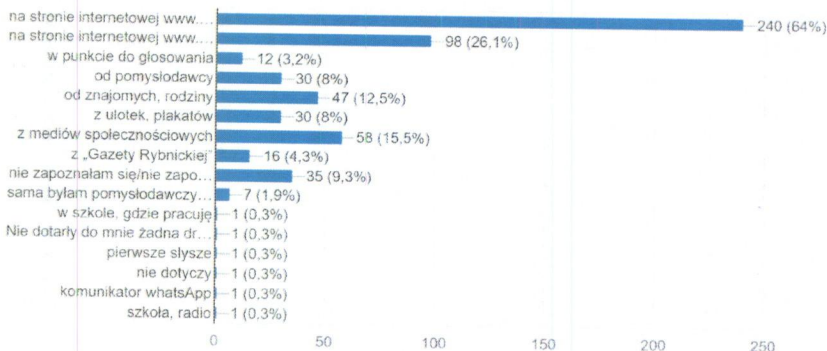
17. Jakie Pani prowadziła/Pan prowadził działania promocyjne projektu do budżetu obywatelskiego?

375 odpowiedzi

18. Gdzie zapoznała się/zapoznał się Pani/Pan ze szczegółami dotyczącymi projektów poddanych pod głosowanie w ramach budżetu obywatelskiego?

375 odpowiedzi

Budżet
Obywatelski
Miasta Rybnika

DYSKUSJA

- zebranie opinii i uwag -

